

Ministerie van Justitie en Veiligheid
t.a.v. Staatssecretaris Rechtsbescherming
Dr. T.H.D. Struycken
Postbus 20301
2500 EH Den Haag

Utrecht, 18 juli 2024

Onderwerp: Urgente vraagstukken omtrent de bekostiging van bewindvoering

Geachte staatssecretaris Struycken,

Met deze brief feliciteren wij u met uw benoeming en nodigen wij u graag uit om kennis te maken met onze sector en het werk van de bewindvoerder. Uiteraard organiseren wij desgewenst ook graag een werkbezoek aan een of meerdere van onze leden.

In deze brief willen wij u een eerste beeld geven van de stand van zaken in onze sector. Bijna driehonderdduizend Nederlanders zijn fysiek of geestelijk niet meer in staat zelfstandig (of met hulp van familie) hun financiële zaken te organiseren. Zij vallen onder het zogeheten beschermingsbewind en worden ondersteund door professionele en door de rechtbank erkende en gecontroleerde bewindvoerders. De meeste bewindvoerders zijn aangesloten bij één van onze brancheorganisaties.

Alle betrokkenen bij bewindvoering – de Rijksoverheid, gemeenten, rechtbanken en bewindvoerders zelf – zijn al enkele jaren in gesprek hoe we mensen, die onder een beschermingsbewind, vallen beter kunnen ondersteunen. Ook door leden van de Tweede Kamer zijn diverse voorstellen gedaan, onder andere door het voormalige Kamerlid Hülya Kat in haar initiatiefnota 'Meer tijd, aandacht en bescherming bij bewind' (<https://www.parlementairemonitor.nl/9353000/1/j9vvij5epmj1ey0/vm8cmkdgzdtu>).

Mede als antwoord op deze nota heeft demissionair minister Weerwind in een debat met de Kamer op 1 februari 2024 een onderzoek toegezegd om knelpunten te inventariseren en verbeterscenario's te verkennen (<https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/toezeggingen/detail?id=TZ202402-012>). Wij hebben begrepen dat het WODC inmiddels is gevraagd dit onderzoek uit te voeren.

Een urgent vraagstuk betreft de bekostiging van de bewindvoering. Dat zal door de gekozen route niet tot oplossingen op korte termijn leiden. Met name de dringende vraag van de sector om een aanpassing van de tarieven en/of beschikbare uren dient op korte termijn besproken en opgelost te worden. Door het uitblijven van indexering, stijgende arbeidskosten en de toenemende complexiteit van ons werk lopen de bestaande regelingen niet meer in de pas met de realiteit.

Dat het water bij veel bewindvoerders aan de lippen staat, is inmiddels genoegzaam bekend. Het zal u niet zijn ontgaan dat verschillende bewindvoerders stoppen met het aannemen van nieuwe cliënten of hun kantoor sluiten omdat de kosten te hoog zijn geworden.

Hierdoor dreigt een onmisbare schakel in de ondersteuning van kwetsbare mensen niet meer goed te werken. Met de dreiging dat er op korte termijn voor veel hulpvragers geen begeleiding kan worden geboden, is een gesprek over bewindvoering op de lange termijn onvoldoende. Er moet nú iets gebeuren.

Daarom stellen wij een tweesporen beleid voor:

1. Eerder hebben wij (op basis van ervaringsgegevens en richtlijnen opgesteld door de Rechtspraak) berekend dat een bewindvoerder nu gemiddeld 57 uur per maand tekort komt om alle taken die van een bewindvoerder verwacht worden uit te voeren (zie: <https://www.horus.nl/nieuws/beloning-bewind-inzet-van-de-brancheorganisaties/>). Wij stellen voor dat zo spoedig mogelijk onderzoek wordt gedaan om deze berekening te valideren. **Door vanaf 2025 een nieuwe grondslag voor de vergoeding vast te stellen die redelijk en realistisch is. Alleen dan kan de sector de bestaande ondersteuning borgen en zorgen voor verdere doorontwikkeling van taken en kwaliteit.**
2. Over de toekomst van bewindvoering op de langere termijn gaan wij uiteraard graag het gesprek met u aan, bijvoorbeeld aan de hand van de bevindingen van het WODC-onderzoek en de voorstellen die door partijen, waaronder wijzelf, al naar voren zijn gebracht. Belangrijke aandachtspunten daarbij zijn onder meer de inbedding van bewindvoering in het bredere sociaal domein, de relatie tussen het (schulden)bewind en schuldhulpverlening en de samenwerking tussen gemeenten en bewindvoerders.

Dat deze brandbrief nodig is, komt omdat wij van bewindvoerders uit het hele land horen dat zij niet langer in staat zijn om hun dienstverlening te garanderen. Zij stoppen met hun werk of kunnen geen nieuwe (schulden)bewinden meer aannemen. Het gevaar bestaat dat in verschillende arrondissementen kantonrechters, die beschermingsbewind uitspreken, in de nabije toekomst geen (goede) bewindvoerder meer kunnen vinden om dit uit te voeren. Dan komen mensen in een hele kwetsbare en afhankelijke positie in de kou te staan. Ook voor gemeenten kan dat betekenen dat zij geconfronteerd worden met mensen die voor bewind nergens terecht kunnen.

Het is niet de eerste keer dat we onze zorgen delen. Ook de partijen die met ons deelnemen aan het Landelijk Platform Bewind (de ministeries van J&V en SZW, de Landelijke Rechtspraak en de VNG) hebben we hierover al meer dan een jaar geleden geïnformeerd (<https://www.nvvk.nl/page/1439/2023/06/15/Beloning-blijft-30--achter-bij-gevraagde-inzet>).

Onze gedeelde verantwoordelijkheid om mensen die door uiteenlopende en soms zeer schrijnende persoonlijke omstandigheden in een financieel kwetsbare positie zijn geraakt, vraagt een ketenbrede aanpak. De huidige regeling voor de inzet en vergoeding van bewindvoerders is een knelpunt dat zo snel mogelijk moet worden weggenomen.

Wij hopen op een voorstel van uw kant voor een gesprek op korte termijn, waarin wij deze brief nader kunnen toelichten en samen kunnen zoeken naar passende oplossingen.

Hoogachtend,

Gert Boeve
Voorzitter Horus
Postbus 86
6710 BB Ede

Anton van den Ham
Voorzitter NBBI
Zwartewaterallee 44-48
8031 DX Zwolle

Geert van Dijk
Directeur NVVK
Koningin Wilhelminalaan 5
3527 LA Utrecht

Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid
t.a.v. Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid
Dr. Y.J. van Hijum
Postbus 90801
2509 LV Den Haag

Utrecht, 18 juli 2024

Onderwerp: Urgente vraagstukken omtrent de bekostiging van bewindvoering

Geachte heer Van Hijum,

Met deze brief feliciteren wij u met uw benoeming en nodigen wij u graag uit om kennis te maken met onze sector en het werk van de bewindvoerder. Uiteraard organiseren wij desgewenst ook graag een werkbezoek aan een of meerdere van onze leden.

In deze brief willen wij u een eerste beeld geven van de stand van zaken in onze sector. Bijna driehonderdduizend Nederlanders zijn fysiek of geestelijk niet meer in staat zelfstandig (of met hulp van familie) hun financiële zaken te organiseren. Zij vallen onder het zogeheten beschermingsbewind en worden ondersteund door professionele en door de rechtbank erkende en gecontroleerde bewindvoerders. De meeste bewindvoerders zijn aangesloten bij één van onze brancheorganisaties.

Alle betrokkenen bij bewindvoering – de Rijksoverheid, gemeenten, rechtbanken en bewindvoerders zelf – zijn al enkele jaren in gesprek hoe we mensen, die onder een beschermingsbewind vallen, beter kunnen ondersteunen. Ook door leden van de Tweede Kamer zijn diverse voorstellen gedaan, onder andere door het voormalige Kamerlid Hülya Kat in haar initiatiefnota 'Meer tijd, aandacht en bescherming bij bewind' (<https://www.parlementairemonitor.nl/9353000/1/j9vvij5epmj1ey0/vm8cmkdgzdtu>).

Mede als antwoord op deze nota heeft demissionair minister Weerwind in een debat met de Kamer op 1 februari 2024 een onderzoek toegezegd om knelpunten te inventariseren en verbeterscenario's te verkennen (<https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/toezeggingen/detail?id=TZ202402-012>). Wij hebben begrepen dat het WODC inmiddels is gevraagd dit onderzoek uit te voeren.

Een urgent vraagstuk betreft de bekostiging van de bewindvoering. Dat zal door de gekozen route niet tot oplossingen op korte termijn leiden. Met name de dringende vraag van de sector om een aanpassing van de tarieven en/of beschikbare uren dient op korte termijn besproken en opgelost te worden. Door het uitblijven van indexering, stijgende arbeidskosten en de toenemende complexiteit van ons werk lopen de bestaande regelingen niet meer in de pas met de realiteit.

Dat het water bij veel bewindvoerders aan de lippen staat, is inmiddels genoegzaam bekend. Het zal u niet zijn ontgaan dat verschillende bewindvoerders stoppen met het aannemen van nieuwe cliënten of hun kantoor sluiten omdat de kosten te hoog zijn geworden.

Hierdoor dreigt een onmisbare schakel in de ondersteuning van kwetsbare mensen niet meer goed te werken. Met de dreiging dat er op korte termijn voor veel hulpvragers geen begeleiding kan worden geboden, is een gesprek over bewindvoering op de lange termijn onvoldoende. Er moet nú iets gebeuren.

Daarom stellen wij een tweesporen beleid voor:

1. Eerder hebben wij (op basis van ervaringsgegevens en richtlijnen opgesteld door de rechtspraak) berekend dat een bewindvoerder nu gemiddeld 57 uur per maand tekort komt om alle taken die van een bewindvoerder verwacht worden uit te voeren (zie: <https://www.horus.nl/nieuws/beloning-bewind-inzet-van-de-brancheorganisaties/>). Wij stellen voor dat zo spoedig mogelijk onderzoek wordt gedaan om deze berekening te valideren. **Door vanaf 2025 een nieuwe grondslag voor de vergoeding vast te stellen die redelijk en realistisch is. Alleen dan kan de sector de bestaande ondersteuning borgen en zorgen voor verdere doorontwikkeling van taken en kwaliteit.**
2. Over de toekomst van bewindvoering op de langere termijn gaan wij uiteraard graag het gesprek met u aan, bijvoorbeeld aan de hand van de bevindingen van het WODC-onderzoek en de voorstellen die door partijen, waaronder wijzelf, al naar voren zijn gebracht. Belangrijke aandachtspunten daarbij zijn onder meer de inbedding van bewindvoering in het bredere sociaal domein, de relatie tussen het (schulden)bewind en schuldhulpverlening en de samenwerking tussen gemeenten en bewindvoerders.

Dat deze brandbrief nodig is, komt omdat wij van bewindvoerders uit het hele land horen dat zij niet langer in staat zijn om hun dienstverlening te garanderen. Zij stoppen met hun werk of kunnen geen nieuwe (schulden)bewinden meer aannemen. Het gevaar bestaat dat in verschillende arrondissementen kantonrechters, die beschermingsbewind uitspreken, in de nabije toekomst geen (goede) bewindvoerder meer kunnen vinden om dit uit te voeren. Dan komen mensen in een hele kwetsbare en afhankelijke positie in de kou te staan. Ook voor gemeenten kan dat betekenen dat zij geconfronteerd worden met mensen die voor bewind nergens terecht kunnen.

Het is niet de eerste keer dat we onze zorgen delen. Ook de partijen die met ons deelnemen aan het Landelijk Platform Bewind (de ministeries van J&V en SZW, de Landelijke Rechtspraak en de VNG) hebben we hierover al meer dan een jaar geleden geïnformeerd (<https://www.nvvk.nl/page/1439/2023/06/15/Beloning-blijft-30--achter-bij-gevraagde-inzet>).

Onze gedeelde verantwoordelijkheid om mensen die door uiteenlopende en soms zeer schrijnende persoonlijke omstandigheden in een financieel kwetsbare positie zijn geraakt, vraagt een ketenbrede aanpak. De huidige regeling voor de inzet en vergoeding van bewindvoerders is een knelpunt dat zo snel mogelijk moet worden weggenomen.

Wij hopen op een voorstel van uw kant voor een gesprek op korte termijn, waarin wij deze brief nader kunnen toelichten en samen kunnen zoeken naar passende oplossingen.

Hoogachtend,

Gert Boeve
Voorzitter Horus
Postbus 86
6710 BB Ede

Anton van den Ham
Voorzitter NBBi
Zwartewaterallee 44-48
8031 DX Zwolle

Geert van Dijk
Directeur NVVK
Koningin Wilhelminalaan 5
3527 LA Utrecht